

Posudek diplomové práce

Marie Turečkové – Itálie v procesu formování Evropské měnové unie

Zavedení a existence eura je, jak v teorii, tak i v hospodářskopolitické praxi, jedním z dominantních makroekonomických témat posledních minimálně 15 let.

Na doložení tohoto tvrzení není jednoduššího receptu, než podívat se na frekvenci publikací k tomuto tématu, zveřejňovaných institucemi s globální autoritou - NBER a CEPR počínaje, přes přední akademické časopisy, a konče institucemi analyzujícími hospodářskou politiku a její výzvy, jako OECD a IMF.

V tomto kontextu je třeba volbu tématu recenzované diplomové práce velmi uvítat. Itálie, jako „nemocný muž Evropy“ je v tomto případě jednou ze skvělých studijních laboratoří důsledků měnové integrace a zároveň zemí, jejímž ekonomickým problémům obnaženým zaváděním eura se minimálně v domácí odborné literatuře dosud analyticky nikdo příliš nevěnoval.

Práce se snaží obsáhnout nejen historické (cca od doby Garibaldiho), globální, domácí politické, ale i „evropsky integrační“ souvislosti.

Autorce nelze upřít snahu a píli, která se zrcadlí ve velkém množství použitých (převážně italských) pramenů. Výběr pramenů (převážně sekundárních) však představuje na druhé straně úskalí, s nimiž se autorka nedokázala dobře vyrovnat.

Výsledná práce přes zdání logické struktury (dané názvy kapitol), hromadí velké množství dat, často však neúplných, povrchních, útržkovitých, někdy zbytečně podrobných. Při čtení si člověk občas připadá jako houbař v lese, kde roste velké množství různých druhů hub. Aby však domů přinesl odpovídající úlovek, musí houby dobře znát, pečlivě vybírat a čistit, než je dá do košíku. Úlovek pak má cenu, ale zdaleka se nejedná o kompletní sadu odpovídající atlasu.

Uvedu tři příklady, které ilustrují tento základní problém práce.

- 1) Maastrichtská smlouva je zmíněna a rozebírána odděleně od maastrichtských kritérií, což vzhledem k tématu práce nepovažuji za vhodné.
- 2) Výklad teorie optimální měnové oblasti ustává u otců zakladatelů, vůbec nejsou zmiňovány pozdější přínosy takových autorit, jako Rudigera Dornbusche či Paula Krugmana nebo Barryho Eichengreena a řady dalších. Za největší deficit v tomto směru považuji fakt, že zůstal

opomenut argument „endogenity měnové oblasti“ resp. Krugmannův postulát o rostoucí míře diferenciací odvětvové struktury po zavedení společné měny.

- 3) Seznam zkratk neujednocuje tvorbu z anglických originálů, či českých překladů. Za všechny uveďme na jedné straně 2. světovou válku (WW2 resp. 2WW) na straně druhé Mezinárodní měnový fond (MMF a nikoliv IMF).

V práci se navíc objevují chyby v datech (sjednocení Itálie 1970, 3 fáze zavádění eura – záměna března a srpna 2002)

Dále uvádění jména bývalého francouzského prezidenta jako „Giscard“ asi není úplně vhodné zkrácení.

Jsou zde zřejmě i problémy překladatelského rázu. Termín „policy mix“, který označuje problém optimální kombinace fiskálních a měnových opatření, není vhodné překládat jako „politický mix“. Používá se buďto v originále, nebo překlad „mix politik“, nebo opis uvedený výše.

Dalším příkladem je „zisk ze zhodnocení zlatých rezerv“ Bundesbanky v roce 1997. Adekvátním českým termínem respektujícím formálně-účetní technologii vzniku takového zisku je „zisk z přecenění“. (Shodou okolností autor tohoto posudku pobýval v SRN na krátkodobé stáži zrovna v době, kdy tehdejší ministr financí Theo Waigel se svým silným bavorským přízvukem odůvodňoval v médiích tento v práci zmiňovaný požadavek německé vlády, který ztroskotával na oprávněné neústupnosti centrální banky.)

V podobném duchu by se dalo pokračovat ještě dlouho.

Diskuse prospěšnosti eura na případě Itálie by měla v práci podobného tématu začít pokusem o analýzu sjednocení Itálie v 19 století, které bylo také svého druhu vytvořením měnové unie a i v dnešní literatuře na tento proces (vedle unifikace Německa) nacházíme odkazy.

Nekonzervovalo právě sjednocení propastný rozdíl mezi chudým jihem a bohatým severem?

Přes bohatost faktografie a nespornou pílí při sběru informací schází práci k dokonalosti minimálně tři měsíce, kdy by se autorka měla k problému pomalu vracet, třídit poznatky na podstatné a méně podstatné a rozhodnout se jakou z paralelně naznačených linií výkladu bude upřednostňovat.

Zda bude preferovat například linii makroekonomickou a systematicky sledovat zlomy ve vývoji odpovídajících dat, linii politického vývoje, nebo například linii osobností (zejména trojice Dini, Ciampi, Prodi by mohla vydat na zajímavou studii v kontextu jejích postojů k měnové integraci Itálie).

Tyto linie občas náznakem vyvěrají na povrch, aby se v zápětí ztrácely v hloubce jiných, často jen velmi volně souvisejících informací.

Přes výše uvedené výhrady se domnívám, že práce v podstatě splňuje požadavky kladené na závěrečnou diplomovou práci, jednak proto, že zpracovává relativně neotřelé dílčí téma, jednak proto, že pracuje s inovativním seznamem pramenů.

Práci doporučuji hodnotit **dobře – velmi dobře** v závislosti na průběhu obhajoby.

V Antonínově 1. 9. 2006

Doc. Ing. Stanislav Šaroch, Ph.D.